

Systemutvikling, offentlig styring og demokrati (DRI 3010)

Torsdag 28.11.2013 kl. 10:00 (5 timer)

Oppgave

Det har lenge pågått en debatt om utviklingen av elektronisk forvaltning i Norge og behovet for sterkere styring. F eks. uttalte IKT-Norge følgende til Regjeringens Solbergs beslutning om å slå Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet sammen med Kommunal- og regionaldepartementet: *”Sterk styring gir resultater. Fremtiden vil preges og påvirkes av teknologisk utvikling. Det muliggjør effektivisering, betydelig innsparing og bedre brukerservice. Derfor er digitalisering et viktig virkemiddel for store endringer i offentlig sektor. Men skal en ny regjering lykkes, må digitaliseringen styres økonomisk og politisk ».* Direktør Heidi Arnesen Austlid, 24.10.2013 på <http://ikt-norge.no/kommentar/sterk-styring-gir-resultater/>

I besvarelsen bør du trekke fram rettslige, informatiske og organisatoriske perspektiver på styring, og eventuelt vise hvordan ulike virkemidler kan være avhengig av hverandre.

Du skal svare på disse spørsmål:

- 1. Hva vil du si at styring av den elektroniske forvaltningen handler om? Angi noen virkemidler som kan gi slik styring.**

Stikkordsmessige svar:

Overordnet, IT-styring handler om å sikre/tilstrebe at forvaltningens IKT-bruk bidrar til å oppnå de mål og gir de gevinster som er fastsatt (f eks. bedre tjenester, økt kvalitet, økt effektivitet, rettsikkerhet, personvern og sikkerhet, videre deltakelse og demokrati.osv.),

Samtidig skal styringen sørge for at IKT utvikles og brukes innenfor de aktuelle rettslige rammer og ivaretar hensyn til sikkerhet og beredskap. (billedlig sammenligning: sammenligne IT-styring med styring av en båt som seiler i farlig farvann:)

Generelt kreves det av en god besvarelse at en kan skille mellom **bruk av IKT** og **styring av IKT** -bruken og, og videre at det sies noe om hva styring er,

hvorfor en styrer, *hvordan* en styrer (virkemidler, del av spørsmålet) og *hvor* det styres (planlegging, utvikling, drift og vedlikehold) og *hvem* som styrer (Stortinget, departement, etatsledelse, kommunesektoren). En god forståelse skiller mellom styring på pol./strategisk nivå, taktisk og operativt, det siste særlig SU/prosjekt-styring (jf «styringsfiguren vis på forelesninger)

Dersom «eForvaltnings-trekanten» blir nevnt, bør besvarelsen beskrive og gi eksempler på styring langs alle 3 sider, og hvordan dette henger sammen, f eks. at innbyggere/næringslivet kan påvirke politikere, blant annet i lovgivningsarbeid, utforming av arkitekturprinsipper, forretningsmodeller osv. (gjennom høringer, ulike samhandlingsarenaer) , altså influere på styringen, men politikerne styrer forvaltningen direkte
Forhold mellom forvaltning og innbyggere innebærer ikke slik styring, men snarere tjenesteyting og myndighetsutøvelse.

Det bør kunne skilles mellom **harde og myke** virkemidler

Videre bør det skilles mellom styringsvirkemidler i staten og kommunesektoren

Hva innebærer styringen mer konkret :

Avklare rettslige, økonomiske, organisatoriske rammer

- Økonomi/Budsjett: Sette/prioriterer konkrete mål i tildeling av ressurser
Valg av konkrete forretningsmodeller, prosjektfinansiering osv
- Rettslige virkemidler: Generelle lover/forskrifter i forvaltningen (Fvl, Offl, POL,eKom .) + spesifikke lover (eForvaltningsforskriften, NOARK, UU-forskrift,..
- Organisatoriske : Arbeids- og ansvarsdeling, myndighetsfastsettelse
- Teknisk : Pålagte tekniske standarder , Arkitekturprinsipper,

Myke virkemidler: Veiledning, pedagogiske , anbefalte arbeidsformer, SU-modeller , jf Prosjektveiviseren

- 2. Drøft i hvilken grad det er problemområder i elektronisk forvaltning der det etter din mening bør være spesielt sterk styring, og hvilke virkemidler det er aktuelt å bruke. Legg vekt på å argumentere for standpunktene dine, hvor du også trekker fram mulige ulemper ved slike virkemidler.**

Aktuelle problemområder

- *Sektorisering og silo-organisering: Manglende samordning av budsjett, prosjekt-organisering, samarbeid*
- *Manglende interoperabilitet*
- *Faglig kunnskap og kompetanse*
- *Sikker og sårbarhet*
- *Ledelsesengasjement og kompetanse*
- *Forhold stat-kommune*
- *Digitale skiller*

Andre områder som er nevnt av studentene, og kan være relevante, men krever god drøfting:

- *Utforming av nettsider, tilgjengelighet for alle (UU)*
- *Bruk av sosiale medier*
- *Kommunikasjon med forvaltningen på nye tekniske plattformer*

- 3. Nevn minst to sammenhenger mellom arkitekturprinsippene for IKT i staten og aktuell lovgivning. Forklar sammenhengene.**

Her kan alle 7 prinsipper trekkes inn dersom begrunnelsen er :

- Tjenestearkitektur : Lovpålagt bruk av felleskomponenter , både registre og AltInn & e-ID
- Interoperabilitet (flere lover, begrepsdefinisjoner, prosess. beskrivelser,
- Standardisering : IT-forskriften
- Åpenhet (Off. lov, POL)
- Fleksibilitet (Bare indirekte gjennom at lover endrer seg
- Sikkerhet (POL, Ekom-lov, Sikkerhetslov,)
- Tilgjengelighet – UU lovgivning

Noen generelle kommentarer til inntrykk av studentene forståelse og utfordringer for undervisningen.

IT-styring må forstås på ulike nivåer :

På overordnet nivå : Den politiske styring - med basis i St. meld. Og

På Etatsnivå : Med utgangspunkt i budsjett/tildelingsbrev mm

På prosjekt-nivå : Prosjekt-styring og planlegging/gjennomføring av SU-prosjekter.

Den strategiske trekanten må eksemplifiseres